

ETNO - PARK KRAJ ŽUPANJE

U skoroj budućnosti predstoji u blizini Županje izgradnja najveće raskrsnice internacionalnih autoputeva u našoj državi: Ljubljana - Zagreb - Županja - Beograd - Solun - Carigrad i Subotica - Vukovar - Vinkovci - Županja - Tuzla - Sarajevo - more.

Da bismo primili i uslužili taj promet nužno nam je da već sada poduzmемо potrebne pripreme da se uz spomenutu raskrnicu izgrade i odgovarajući servisi, kao pumpna stanica za benzin, stanica za reperature, kakav ugostiteljski objekt i slično.

Ali ima turista - domaćih i stranih - koji ne putuju samo radi svoje razonode i odmora, već uz to žele da upoznaju našu domovinu, naš narod i njegovu kulturu.

Da bismo takvim putnicima dali priliku da upoznaju naš narod i njegovu kulturu, posebno ovog našeg kraja, - predloženo je da se uz ovu našu buduću raskrnicu internacionalnih autoputeva kod Županje, uz pomenute servise, podigne i jedan etno park, tj. naseobina sastavljena od originalnih seljačkih kuća sa svim pripadajućim gospodarskim zgradama i s potpunim uređajem (inventarom), dajući dojam kao da su njihovi stanovnici upravo sad iz njih izišli. Ovi primjerci naše stare seljačke (ruralne) arhitekture, skupljeni na području naše Komune ili dalje (Šokadije), bili bi ponajprije otkupljeni, razgradjeni, transportirani i u etnoparku ponovno sagrađeni, tačno u svom prvobitnom stanju-izgledu, tako da bi tu bili i z v o r n o i s t i KAO U SVOM PRVOBITNOM STANJU.

Etnopark sastojao bi se od izvjesnog broja kuća i gospodarskih zgrada koji bi u početku predstavljao jedno ili više seljačkih dvorišta, a kasnije bi se popunjavao i proširivao u zaselak ili etnografsko (muzejsko) selo na otvorenom.

Uz veliku zadružnu kuću nadovezivali bi se kućari, pa krušna peć, šupe, štale, stagljevi, čardaci, sjenici, kočanji, kokošinjci. Nasred dvorišta bio bi smješten hambar za spremanje hrane, bunar na djeram sa valovom za napajanje stoke, korita za pranje rublja. Cio posjed ograđen bi bio originalnim starinskim ogradama od prave tesane hrastovine, od pletera, vrbe i rakite.

Podalje bi bio posebno sagrađen i prikazan stan (salaš) pod šumom sa kolibom i okolima, bunarom, raznim stajama, gumnom za vršidbu žita, velikom pojatom za slaganje snopova, pčelinjakom, iži-maćom za voće.

Posebno bi bila podignuta i jedna s u v a r a za meljavu žitarica, posljednja u našoj Komuni iz Strošinaca.

Svi objekti bili bi ispunjeni uređajima kao i kada su vršili svoju funkciju u selu iz kojeg su preneseni. Tako bi u sobi bilo originalno pokućstvo, stolovi, klupe, stative, naćve, bela za djeću, kreveti, peć, posudje, nošnje, razni ručni radovi, - u kuhinji banak sa visećim kotlom, vješalice, čabri za vodu, bure za kiseli kupus, vješalice za ormu i obuću. Pod šupom plugovi, drljače, kola, saone, pecara, kačara.

Prikazani bi nadalje bili razni seljački obrti kao drvodjelstvo, kovačija, proizvodnja tekstila, kola-rija, lončarija, proizvodnja raznog alata, lov, ribolov.

Sav etno-park bio bi stručno postavljen i natpisima, vodičima na raznim jezicima i usmeno rastumačen.

Bogatstvo i razvrsnost ovakvih objekata i predmeta, koji ujedno predstavljaju i preraznolike oblike tekovina seljačkog života i poslova, pružaju tu okupljeni u ovom etnoparku velike mogućnosti i korišćenja.

U širokom i prostranom dvorištu postavljeni bi bili dugi stolovi s klupama uz koje bi mogli sjesti gosti nakon razgledavanja etnoparka i tu se odmoriti, pa i zalogajiti iz priručnog bife-a koji bi u tu svrhu bio tamo uredjen i otvoren.

S vremenom bi se tu mogli održavati razni sastanci i savjetovanja stručnjaka za proučavanje naših sela, - etnologa, sociologa, arhitekata, te studenata odnosnih fakulteta i visokih škola sa svojim profesorima. Sastanci umjetnika, književnika, folklorista, - svih koji imaju bilo kakvu vezu sa selom, problemima sela, seoskom kulturom ili se njom inspiriraju. Tu bi se zaustavljale razne ekskurzije iz naše i stranih država, kojima bi ovo osobeno seoce pružilo poseban doživljaj.

Tu bi se nadalje mogle održavati i razne tematske izložbe naših etnografskih muzeja iz Osijeka, Zagreba, Beograda.

Pa po koja priredba naših folklornih grupa, prikazujući narodne običaje uz plesove, pjesmu i narodnu glazbu (gajde, frulice, tamburice).

Svakako bi se ovdje mogli i otkupljivati razni predmeti kućne radinosti ovoga kraja (ručni radovi, rezbarije, šarene tikvice) i drugi suveniri. Etnopark će imati dovoljno stručne literature i publikacija o narodnom životu, običajima i kulturi našeg naroda kao i literaturu o proučavanju problema našega sela.

Ovaj etnopark predstavljat će besumlje i prvora- zrednu turističku atrakciju, stim više što tu još ima i šume, a tu je i rijeka Sava. Kako će biti smješten uz internacionalne puteve, prezentirat će nas time i pred internacionalnom publikom, a imat će isto tako i internacionalno značenje. Nije dakle samo lokalnog, niti pokrajinskog, niti republičkog, već saveznog značaja.

Apeliramo stoga u prvom redu na sve domaće naše rodoljube, bili oni na kojim mjestima, jer će ostvarenje ove zamisli u prvom redu zavisiti samo o njima, njihovom interesu i njihovoj potpori, apeliramo na pažnju i potporu svih zainteresiranih ustanova u čije nadležstvo i brigu spadaju ovakove manifestacije naše autohtone narodne kulture pred inostranstvom.

(S. G.)

ETNO - PARK KRAJ ŽUPANJE

U skoroj budućnosti predstoji u blizini Županje izgradnja najveće raskrsnice internacionalnih autoputeva u našoj državi: Ljubljana - Zagreb - Županja - Beograd - Solun - Carigrad i Subotica - Vukovar - Vinkovci - Županja - Tuzla - Sarajevo - more.

Da bismo primili i uslužili taj promet nužno nam je da već sada poduzmemo potrebne pripreme da se uz spomenutu raskrslu izgrade i odgovarajući servizi, kao pumpna stanica za benzin, stanica za reparature, kakav ugostiteljski objekt i slično.

Ali ima turista - domaćih i stranih - koji ne putuju samo radi svoje razonode i odmora, već uz to žele da upoznaju našu domovinu, naš narod i njegovu kulturu.

Da bismo takvim putnicima dali priliku da upoznaju naš narod i njegovu kulturu, posebno ovog našeg kraja, - predloženo je da se uz ovu našu buduću raskrslu internacionalnih autoputeva kod Županje, uz pomenute servise, podigne i jedan etnopark, tj. naseobina sastavljena od originalnih seljačkih kuća sa svim pripadajućim gospodarskim zgradama i s potpunim uredjajem (inventarom), dajući dojam kao da su njihovi stanovnici upravo sad iz njih izišli. Ovi primjerci naše stare seljačke (ruralne) arhitekture, skupljeni na području naše Komune ili dalje (Šokadije), bili bi ponajprije otkupljeni, razgradjeni, transportirani i u etnoparku ponovno sagrađeni, tačno u svom prvobitnom stanju-izgledu, tako da bi tu bili i z v o r n o i s t i KAO U SVOM PRVOBITNOM STANJU.

Etnopark sastojao bi se od izvjesnog broja kuća i gospodarskih zgrada koji bi u početku predstavljao jedno ili više seljačkih dvorišta, a kasnije bi se popunjavao i proširivao u zaselak ili etnografsko (muzejsko) selo na otvorenom.

Uz veliku zadružnu kuću nadovezivali bi se kućari, pa krušna peć, šupe, štale, štagljevi, čardaci, sjenici, kočanji, kokošinji. Nasred dvorišta bio bi smješten hambar za spremanje hrane, bunar na đjeram sa valovom za napajanje stoke, korita za pranje rublja. Čio posjed ograđen bi bio originalnim starinskim ogradama od prave tesane hrastovine, od pletera, vrbe i rakite.

Podalje bi bio posebno sagrađen i prikazan stan (salaš) pod šumom sa kolibom i okolima, bunarom, raznim stajama, gumnom za vršidbu žita, velikom pojatom za slaganje snopova, pčelinjakom, iži-maćom za voće.

Posebno bi bila podignuta i jedna s u v a r a za meljavu žitarica, posljednja u našoj Komuni iz Strošinaca.

Svi objekti bili bi ispunjeni uredjajima kao i kada su vršili svoju funkciju u selu iz kojeg su preneseni. Tako bi u sobi bilo originalno pokućstvo, stolovi, klupe, stative, naćve, bela za dječicu, kreveti, peć, posudje, nošnje, razni ručni radovi, - u kuhinji banak sa visećim kotlom, vješalice, čabri za vodu, bure za kiseli kupuš, vješalice za ormu i obuću. Pod šupom plugovi, drljače, kola, saone, pecara, kačara.

Prikazani bi nadalje bili razni seljački obrti kao drvodjelstvo, kovačija, proizvodnja tekstila, kolarija, lončarija, proizvodnja raznog alata, lov, ribolov.

Sav etno-park bio bi stručno postavljen i natpisima, vodičima na raznim jezicima i usmeno rastumačen.

Bogatstvo i raznovrsnost ovakvih objekata i predmeta, koji ujedno predstavljaju i preraznolike oblike tekovina seljačkog života i poslova, pružaju tu okupljeni u ovom etnoparku velike mogućnosti i korišćenja.

U širokom i prostranom dvorištu postavljeni bi bili dugi stolovi s klupama uz koje bi mogli sjesti gosti nakon razgledavanja etnoparka i tu se odmoriti, pa i zalogajiti iz priručnog bife-a koji bi u tu svrhu bio tamo uredjen i otvoren.

S vremenom bi se tu mogli održavati razni sastanci i savjetovanja stručnjaka za proučavanje naših sela, - etnologa, sociologa, arhitekata, te studenata odnosnih fakulteta i visokih škola sa svojim profesorima. Sastanci umjetnika, književnika, folklorista, - svih koji imaju bilo kakvu vezu sa selom, problemima sela, seoskom kulturom ili se njom inspiriraju. Tu bi se zaustavljale razne ekskurzije iz naše i stranih država, kojima bi ovo osobeno seoce pružilo poseban doživljaj.

Tu bi se nadalje mogle održavati i razne tematske izložbe naših etnografskih muzeja iz Osijeka, Zagreba, Beograda.

Pa po koja priredba naših folklornih grupa, prikazujući narodne običaje uz plesove, pjesmu i narodnu glazbu (gajde, frulice, tamburice).

Svakako bi se ovdje mogli i otkupljivati razni predmeti kućne radinosti ovoga kraja (ručni radovi, rezbarije, šarene tikvice) i drugi suveniri. Etnopark će imati dovoljno stručne literature i publikacija o narodnom životu, običajima i kulturi našeg naroda kao i literaturu o proučavanju problema našega sela.

Ovaj etnopark predstavljat će besumlje i prvorazrednu turističku atrakciju, stim više što tu još ima i šume, a tu je i rijeka Sava. Kako će biti smješten uz internacionalne puteve, prezentirat će nas time i pred internacionalnom publikom, a imat će isto tako i internacionalno značenje. Nije dakle samo lokalnog, niti pokrajinskog, niti republičkog, već saveznog značaja.

Apeliramo stoga u prvom redu na sve domaće naše rodoljube, bili oni na ma kojim mjestima, jer će ostvarenje ove zamisli u prvom redu zavisiti samo o njima, njihovom interesu i njihovoj potpori, apeliramo na pažnju i potporu svih zainteresiranih ustanova u čije nadležstvo i brigu spadaju ovakove manifestacije naše autohtone narodne kulture pred inostranstvom.

(S. G.)

Čižarke

30. III. 66

učakom rasprava o Ideama Selmer

Gruber je dao pravu konkretnu
prijedlog za svoj etnografski na-
zove forme. Nemaš kojim toje
prijedloga. Navodno je prijedlog
nekonkretan i nije realan.

Ideama Selmer se želi postupiti
i pomisli realizaciji

Mo